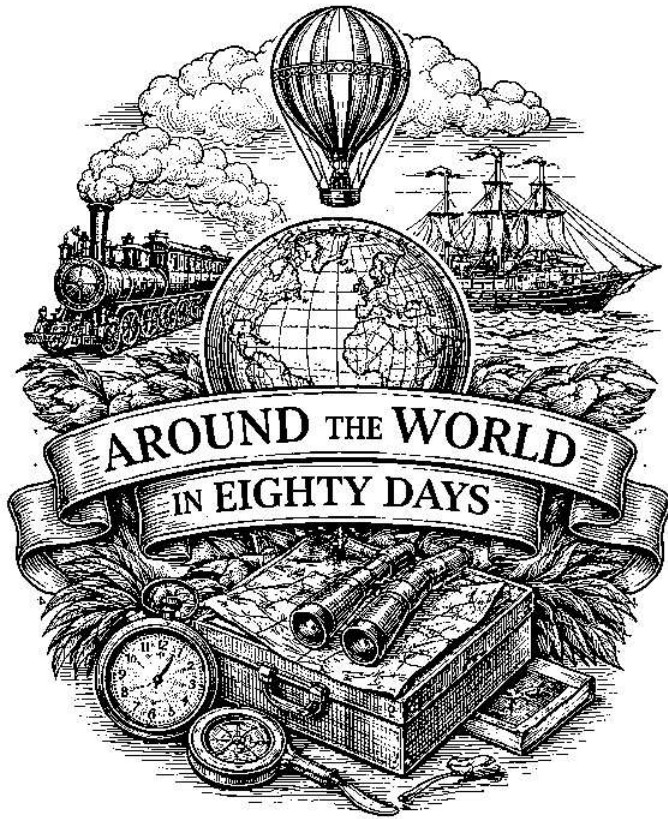

De Reis Om De Wereld In Tachtig Dagen

Jules Verne

Voorwoord

Toen *Reis om de wereld in tachtig dagen* in 1873 voor het eerst verscheen, stond de wereld aan de vooravond van een ingrijpende verandering. Stoomschepen doorkruisten oceanen met een snelheid die nog nooit eerder was vertoond, spoorwegen verbonden werelddelen die eeuwenlang van elkaar gescheiden waren geweest, en de telegraaf leek de tijd zelf samen te persen. Reizen, ooit traag en vol onzekerheden, groeide uit tot een symbool van vooruitgang, precisie en moderne stoutmoedigheid. Juist in dit tijdperk van vernieuwing bedacht Jules Verne een van zijn meest blijvende avonturen.

In het hart van de roman staat Phileas Fogg, een man van methode, tucht en onwankelbare logica. Hij aanvaardt een ongelooflijke weddenschap: de aarde rondreizen in precies tachtig dagen. Samen met zijn trouwe bediende Passepartout begint hij aan een tocht die niet alleen de grenzen van techniek en vervoer op de proef stelt, maar ook die tussen toeval en berekening, gewoonte en onverwachte wendingen.

Meer dan een verhaal over verre oorden en gewaagde ontsnappingen is *Reis om de wereld in tachtig dagen* een viering van nieuwsgierigheid en menselijk vernuft. Verne vermengt nauwgezette studie met verbeelding, verandert aardrijkskunde in een drijvende vertelling en wetenschappelijke vooruitgang in dramatische spanning. Elke halte op de reis weerspiegelt de veelkleurigheid van culturen en landschappen die de lezers van de negentiende eeuw boeiden en die ook nu nog steeds fascineren.

Toch schuilt er onder dat avontuurlijke oppervlak een stille overweging over tijd, noodlot en verandering. Naarmate de reis vordert, wordt de strakke orde van Phileas Fogg's bestaan zachtjes opengebroken door vriendschap, volharding en onverwachte ontmoeting. Wat begon als een mechanische uitdaging, groeit uit tot een diep menselijke tocht.

Deze uitgave nodigt u uit om een klassieker opnieuw te ontdekken die generaties ontdekkingsreizigers, dromers en vertellers heeft geïnspireerd. *Reis om de wereld in tachtig dagen* blijft een tijdloos teken dat de mooiste reizen niet alleen gemeten worden in afstand of snelheid, maar vooral in de ervaringen en ontdekkingen die onderweg worden opgedaan.

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK I.....	6
HOOFDSTUK II	10
HOOFDSTUK III	13
HOOFDSTUK IV	18
HOOFDSTUK V.....	21
HOOFDSTUK VI	23
HOOFDSTUK VII	26
HOOFDSTUK VIII.....	28
HOOFDSTUK IX	31
HOOFDSTUK X	35
HOOFDSTUK XI	39
HOOFDSTUK XII	45
HOOFDSTUK XIII.....	50
HOOFDSTUK XIV	55
HOOFDSTUK XV	60
HOOFDSTUK XVI.....	65
HOOFDSTUK XVII.....	69
HOOFDSTUK XVIII	73
HOOFDSTUK XIX.....	77
HOOFDSTUK XX	82
HOOFDSTUK XXI.....	87
HOOFDSTUK XXII.....	93
HOOFDSTUK XXIII	98
HOOFDSTUK XXIV	103
HOOFDSTUK XXV.....	108
HOOFDSTUK XXVI	113
HOOFDSTUK XXVII	117

HOOFDSTUK XXVIII	122
HOOFDSTUK XXIX	128
HOOFDSTUK XXX.....	134
HOOFDSTUK XXXI	139
HOOFDSTUK XXXII	143
HOOFDSTUK XXXIII	146
HOOFDSTUK XXXIV	152
HOOFDSTUK XXXV	155
HOOFDSTUK XXXVI	159
HOOFDSTUK XXXVII.....	162

HOOFDSTUK I

WAARIN PHILEAS FOGG EN PASSEPARTOUT ELKAAR AANNEMEN, DE EEN ALS HEER, DE ANDER ALS DIENAAR

In 1872 woonde de heer Phileas Fogg op Savile Row nummer 7, Burlington Gardens, in het huis waarin Sheridan in 1814 was gestorven. Hij behoorde tot de opvallendste leden van de Reform Club, al leek hij er alles aan te doen om niet op te vallen. Een raadselachtige figuur, waarover men weinig wist, behalve dat hij een man van de wereld was, met onberispelijke manieren. Men zei dat hij aan Byron deed denken – althans zijn hoofd had iets Byrons – maar dan een kalme, baardige Byron, die duizend jaar kon leven zonder ouder te worden.

Dat hij Engelsman was, stond vast; of hij ook Londenaar was, viel te betwijfelen. Nooit zag men hem op de beurs, noch in de bank, noch in de kantoren van de City. Geen enkel schip dat in de Londense havens aanmeerde, behoorde hem toe. Hij bekleedde geen openbaar ambt, had nooit ingeschreven gestaan bij een van de Inns of Court – noch Temple, noch Lincoln's Inn, noch Gray's Inn – en zijn stem had nooit geklonken in de Hof van Kanselarij, noch in de Schatkamer, noch in de Queen's Bench, noch in de kerkelijke rechtbanken. Fabrikant was hij evenmin, noch koopman, noch landjonker. Zijn naam was onbekend bij de wetenschappelijke en geleerde genootschappen; hij nam nooit deel aan de ernstige beraadslagingen van de Royal Institution of de London Institution, noch aan die van de Artisan's Association of het Instituut voor Kunsten en Wetenschappen. Kortom, hij behoorde tot geen van de talloze verenigingen die in de Engelse hoofdstad wemelen, van de Harmonische tot die der Entomologen, die voornamelijk zijn opgericht om schadelijke insecten uit te roeien.

Phileas Fogg was lid van de Reform Club, en dat was alles.

Hoe hij tot dit exclusieve genootschap was toegelaten, was eenvoudig genoeg. De gebroeders Baring hadden hem aanbevolen; bij hen had hij een onbeperkt krediet. Zijn cheques werden steeds contant en stipt betaald uit een rekening die nooit leeg raakte.

Was Phileas Fogg rijk? Ongetwijfeld. Maar wie hem het best kenden, konden zich niet voorstellen hoe hij zijn fortuin had vergaard, en hij was wel de laatste aan wie men dat zou vragen. Hij gaf niet kwistig, maar ook niet krenterig: wanneer hij wist dat geld nodig was voor een edel, nuttig of weldadig doel, schoot hij het toe, stilzwijgend en soms zelfs anoniem. Hij was, kortom, de zwijgzaamste

van alle mensen. Hij sprak weinig en leek des te raadselachtiger door zijn zwijgzaamheid. Zijn dagelijkse gewoonten lagen voor iedereen open; maar wat hij deed, was altijd precies hetzelfde als hij het altijd had gedaan, zodat de nieuwsgierigen er niet wijs uit werden.

Had hij gereisd? Dat leek waarschijnlijk, want niemand kende de wereld zo vertrouwd als hij. Er was geen uithoekje zo afgelegen of hij leek er thuis te zijn. Vaak verbeterde hij met een paar heldere woorden de talloze gissingen die clubleden maakten over verdwenen of onbekende reizigers; hij wees de werkelijke kansen aan en leek begiftigd met een soort tweede gezicht, zo vaak bleken de gebeurtenissen zijn voorspellingen te bevestigen. Hij moest overal geweest zijn, al was het dan slechts in gedachten.

Het stond in elk geval vast dat Phileas Fogg al vele jaren Londen niet had verlaten. Wie hem beter kende dan de meesten, verzekerde dat niemand hem ooit ergens anders had gezien. Zijn enige tijdverdrijf bestond uit het lezen van kranten en het spelen van whist. Hij won vaak bij dat spel, dat stilzwijgend is en dus bij zijn aard paste; maar zijn winsten verdwenen nooit in zijn eigen beurs – ze werden bestemd voor weldadige doeleinden. De heer Fogg speelde niet om te winnen, maar om te spelen. Het spel was voor hem een strijd, een worsteling met een moeilijkheid, zij het een roerloze, onvermoeibare worsteling die volkomen bij zijn aard paste.

Men wist niet dat Phileas Fogg een vrouw of kinderen had – wat de eerlijkste mensen kan overkomen – noch familie of nauwe vrienden, wat al veel zeldzamer is. Hij woonde alleen in zijn huis aan Savile Row, waar niemand binnendrong. Eén bediende volstond om hem te bedienen. Hij ontbeet en dineerde in de club, op uren die wiskundig vaststonden, in dezelfde zaal, aan dezelfde tafel, nooit met andere leden, laat staan met een gast; en hij keerde stipt om middernacht huiswaarts om zich dadelijk ter ruste te begeven. De behaaglijke kamers die de Reform ter beschikking stelt aan haar begunstigde leden, gebruikte hij nooit. Van de vierentwintig uur bracht hij er tien door in Savile Row, slapend of toilet makend. Wanneer hij een wandeling maakte, was het met regelmatige tred door de hal met mozaïekvloer of door de ronde galerij met zijn koepel die rustte op twintig rode porfieren Ionische zuilen en verlicht werd door blauwe ramen. Bij ontbijt en diner werden alle rijkdommen van de club – keukens, provisiekamers, kelder en zuivel – aangesproken om zijn tafel met het smakelijkste te vullen; hij werd bediend door de ernstigste kelners, in rok en met zwanenhuidzolen, die de gerechten aanreikten op bijzonder porselein en het fijnste linnen; de karaffen van een verdwenen model schonken zijn sherry, zijn port en zijn met kaneel gearomatiseerde claret; zijn dranken werden verfrissend gekoeld met ijs dat met grote kosten uit de Amerikaanse meren was gehaald.

Als zo leven als excentriek geldt, dan moet men toegeven dat er iets goeds schuilt in excentriciteit.

Het huis aan Savile Row was niet weelderig, maar uiterst gerieflijk. De gewoonten van de bewoner eisten weinig van de enige bediende, maar Phileas Fogg verlangde van hem een bijna bovenmenselijke punctualiteit en regelmaat. Op die tweede oktober had hij James Forster ontslagen, omdat die ongelukkige jongeman hem scheerwater van vierentachtig graden Fahrenheit had gebracht in plaats van zesentachtig; en hij wachtte nu op diens opvolger, die tussen elf en half twaalf werd verwacht.

Phileas Fogg zat rechtop in zijn leunstoel, de voeten dicht naast elkaar als die van een grenadier op parade, de handen op de knieën, het lichaam kaarsrecht, het hoofd rechtop; hij keek strak naar een ingewikkelde klok die uren, minuten, seconden, dagen, maanden en jaren aangaf. Precies om half twaalf zou hij, zoals elke dag, Savile Row verlaten en zich naar de Reform begeven.

Op dat ogenblik klonk er een klop op de deur van het behaaglijke vertrek waarin Phileas Fogg zat, en James Forster, de ontslagen bediende, verscheen.

“De nieuwe knecht,” zei hij.

Een man van dertig trad binnen en boog.

“U bent Fransman, geloof ik,” vroeg Phileas Fogg, “en uw naam is John?”

“Jean, als monsieur het goedvindt,” antwoordde de nieuwkomer, “Jean Passepartout, een bijnaam die aan me is blijven hangen omdat ik een natuurlijke aanleg heb om van het ene beroep in het andere te glippen. Ik geloof dat ik eerlijk ben, monsieur, maar om ronduit te spreken: ik heb al verschillende beroepen gehad. Ik ben rondreizend zanger geweest, circusruiter – ik sprong toen als Leotard en danste op het touw als Blondin. Daarna werd ik gymnastiekleraar om mijn gaven beter te benutten; vervolgens sergeant-brandweerman in Parijs, waar ik bij menige grote brand heb geholpen. Maar vijf jaar geleden heb ik Frankrijk verlaten en, verlangend naar het zoete van het huiselijk leven, hier in Engeland dienst genomen als kamerdienaar. Ik voelde me niet op mijn plaats en hoorde dat monsieur Phileas Fogg de meest precieze en vaste heer van het Verenigd Koninkrijk was; daarom ben ik naar monsieur gekomen in de hoop een rustig leven met hem te leiden en zelfs de naam Passepartout te vergeten.”

“Passepartout bevalt me,” antwoordde de heer Fogg. “U bent goed aanbevolen; ik hoor een gunstig bericht over u. Kent u mijn voorwaarden?”

“Ja, monsieur.”

“Goed. Hoe laat is het?”

“Twee minuten over elfentwintig,” antwoordde Passepartout, terwijl hij een reusachtige zilveren zakhorloge uit zijn zak haalde.

“U bent te traag,” zei de heer Fogg.

“Neem me niet kwalijk, monsieur, dat is onmogelijk—”

“U bent vier minuten te traag. Het geeft niet; het volstaat dat de fout wordt opgemerkt. Vanaf dit ogenblik, negenentwintig minuten na elf uur ’s ochtends, deze woensdag 2 oktober, staat u in mijn dienst.”

Phileas Fogg stond op, nam zijn hoed in de linkerhand, zette hem met een automatische beweging op zijn hoofd en vertrok zonder een woord.

Passepartout hoorde de straatdeur eenmaal dichtslaan: dat was zijn nieuwe meester die wegging. Hij hoorde hem nogmaals dichtslaan: dat was zijn voorganger, James Forster, die op zijn beurt vertrok. Passepartout bleef alleen achter in het huis aan Savile Row.

HOOFDSTUK II

WAARIN PASSEPARTOUT ZICHZELF VERZEKERT DAT HIJ EINDELIJK ZIJN IDEALE HEER HEEFT GEVONDEN

“Wel heb ik ooit,” mompelde Passepartout enigszins onthutst, “ik heb bij Madame Tussaud levender mensen gezien dan mijn nieuwe meester!”

De ‘mensen’ van Madame Tussaud, dat moet gezegd, zijn van was en trekken in Londen veel volk; het ontbreekt er slechts aan dat ze spreken om menselijk te lijken.

Tijdens dat korte onderhoud met de heer Fogg had Passepartout hem nauwlettend gadeslagen. Hij leek een man van een jaar of veertig, met fijne, regelmatige trekken en een rijzige, goedgebouwde gestalte; zijn haar en bakkebaarden waren licht van kleur, zijn voorhoofd glad en zonder rimpel, zijn gelaat nogal bleek, zijn gebit schitterend. Zijn gezicht bezat in de hoogste mate wat gelaatskundigen ‘rust in beweging’ noemen – een eigenschap van mensen die liever handelen dan praten. Kalm en flegmatiek, met een heldere blik, leek de heer Fogg het volmaakte voorbeeld van die Engelse bedaardheid die Angelica Kauffmann zo meesterlijk op doek heeft vastgelegd. Wie hem volgde in de verschillende fasen van zijn dagelijkse leven, kreeg de indruk van volmaakte evenwichtigheid, zo precies afgesteld als een chronometer van Leroy. Phileas Fogg was inderdaad de verpersoonlijking van punctualiteit; dat bleek zelfs uit de bewegingen van zijn handen en voeten, want bij mensen net als bij dieren spreken de ledematen zelf de gemoedsstemming uit.

Hij was zo precies dat hij nooit haast had, altijd gereed was en even zuinig met zijn stappen als met zijn gebaren. Hij zette nooit een stap te veel en koos altijd de kortste weg naar zijn doel; hij maakte geen overbodige bewegingen en liet zich nooit zien in opwinding of onrust. Hij was de bedachtzaamste man ter wereld en bereikte toch altijd stipt op tijd zijn bestemming.

Hij leefde alleen en, zou je kunnen zeggen, buiten elke maatschappelijke omgang; en omdat hij wist dat wrijving in deze wereld onvermijdelijk is en dat wrijving remt, schuurde hij nooit tegen iemand aan.

Wat Passepartout betreft, hij was een echte Pariijenaar uit Parijs. Sinds hij zijn land had verlaten voor Engeland en hier als kamerdienaar in dienst was getreden, had hij tevergeefs gezocht naar een meester naar zijn hart. Passepartout behoorde allerminst tot die brutale dwazen die Molière afbeeldt met een uitdagende blik en een neus in de wind; hij was een eerlijk kerel met een

vriendelijk gezicht, lippen die een weinig vooruitstaken, zachtaardig en dienstvaardig, met een mooi rond hoofd zoals je dat graag op de schouders van een vriend ziet. Zijn ogen waren blauw, zijn gelaatskleur blozend, zijn gestalte bijna gezet en stevig gebouwd, zijn lichaam gespierd en door de oefeningen van zijn jongere jaren volledig ontwikkeld. Zijn bruine haar zat wat door de war; want terwijl de oude beeldhouwers naar men zegt achttien manieren kenden om Minerva's lokken te schikken, kende Passepartout er maar één voor zijn eigen hoofd: drie halen met een grove kam en zijn toilet was klaar.

Het was gewaagd te voorspellen hoe Passepartouts levendige aard zich zou voegen naar die van de heer Fogg. Of de nieuwe knecht zich even volstrekt methodisch zou betonen als zijn meester verlangde, viel niet te zeggen; alleen de ervaring kon dat uitwijzen. Passepartout was in zijn jonge jaren een soort zwerver geweest en smachtte nu naar rust; maar tot nog toe had hij die niet gevonden, al had hij al in tien Engelse huizen gediend. In geen van die huizen had hij wortel kunnen schieten; tot zijn spijt ontdekte hij dat zijn meesters zonder uitzondering grillig en onregelmatig waren, altijd op pad door het land of op zoek naar avontuur. Zijn laatste heer, de jonge lord Longsferry, lid van het parlement, werd na nachten in de kroegen van Haymarket te vaak 's ochtends op de schouders van agenten thuisgebracht. Passepartout, die de heer die hij diende wilde respecteren, had zich een keer voorzichtig beklaagd over dat gedrag; het werd slecht opgenomen en hij nam zijn ontslag. Toen hij hoorde dat de heer Phileas Fogg een bediende zocht en dat diens leven één ononderbroken regelmaat was – geen reizen, geen overnachtingen buitenshuis – voelde hij dat dit de plek moest zijn die hij zocht. Hij meldde zich en werd aangenomen, zoals we hebben gezien.

Om half twaalf dus bevond Passepartout zich alleen in het huis aan Savile Row. Zonder tijd te verliezen begon hij het te doorzoeken, van kelder tot zolder. Zo'n smetteloos, keurig ingericht, plechtig huis beviel hem zeer; het leek hem een slakkenhuis, verlicht en verwarmd door gas, dat voor beide doeleinden volstond. Toen hij de tweede verdieping bereikte, herkende hij meteen de kamer die voor hem bestemd was, en hij was er tevreden mee. Elektrische bellen en spreekbuisen zorgden voor verbinding met de lagere verdiepingen; op de schoorsteenmantel stond een elektrische klok, precies gelijk aan die in de slaapkamer van de heer Fogg, beide tikten op hetzelfde ogenblik dezelfde seconde. "Dat is goed, dat volstaat," zei Passepartout bij zichzelf.

Plotseling zag hij boven de klok een kaart hangen die, bij nader inzien, het dagprogramma van het huis bleek te zijn. Er stond alles in wat van de bediende werd verlangd, vanaf acht uur 's ochtends precies – het uur waarop Phileas Fogg opstond – tot half twaalf, wanneer hij het huis verliet voor de Reform Club: alle bijzonderheden van de dienst, de thee met toast om drie minuten over half

negen, het scheerwater om zeven minuten over negen, het toilet om tien voor tien. Alles wat vanaf half twaalf 's middags tot middernacht moest gebeuren – het uur waarop de methodische heer zich ter ruste begaf – was geregeld en voorzien.

De kleerkast van de heer Fogg was rijkelijk voorzien en van de beste smaak. Elke broek, jas en vest droeg een nummer dat aangaf op welk jaargetijde en in welke seizoen hij aan de beurt was om te worden klaargelegd; hetzelfde gold voor de schoenen van zijn meester. Kortom, het huis aan Savile Row, dat onder de roemruchte maar losbandige Sheridan ongetwijfeld een tempel van wanorde en onrust was geweest, had nu huiselijkheid, gerief en methode tot ideaal verheven. Er was geen studeerkamer, noch boeken – die zouden voor de heer Fogg volstrekt nutteloos zijn geweest; in de Reform stonden hem twee bibliotheken ter beschikking, de ene voor algemene letterkunde, de andere voor recht en politiek. In zijn slaapkamer stond een brand- en inbraakwerende brandkast van bescheiden afmetingen; maar Passepartout vond nergens wapens of jachtgeweren; alles verried de rustigste en vredelievendste gewoonten.

Nadat hij het huis van boven tot onder had bekeken, wreef hij zich in de handen, een brede glimlach verspreidde zich over zijn gezicht en hij zei verheugd: “Dit is precies wat ik zocht! Ach, we zullen het goed met elkaar kunnen vinden, de heer Fogg en ik! Wat een huiselijke, regelmatige heer! Een echte machine; nou, een machine dienen vind ik niet erg.”

HOOFDSTUK III

WAARIN EEN GESPREK PLAATSVINDT DAT PHILEAS FOGG DUUR KAN KOMEN TE STAAN

Om half twaalf sloot Phileas Fogg de deur van zijn huis, zette zijn rechtersvoet vijfhonderdvijfzeventig keer vóór zijn linker, zijn linkervoet vijfhonderdzesenzeventig keer vóór zijn rechter en bereikte zo de Reform Club, dat statige gebouw aan Pall Mall dat minstens drie miljoen had gekost. Hij begaf zich meteen naar de eetzaal, waar negen ramen uitkeken op een smaakvolle tuin; de bomen droegen al de gouden tinten van de herfst. Hij nam plaats aan zijn vaste tafel, die al voor hem was gedekt. Zijn ontbijt bestond uit een klein gerecht, een gegrilde vis met Reading-saus, een rode plak rosbief met champignons, een taart van rabarber en kruisbessen en een stukje Cheshire-kaas; alles weggespoeld met verscheidene koppen thee, waar de Reform om bekendstaat. Om dertien minuten voor één stond hij op en liep naar de grote hal, een weelderig vertrek met schilderijen in rijkelijke lijsten. Een bediende reikte hem een ongesneden Times aan, die hij met de vaardigheid opensneed die langdurige gewoonte verraadt. Het lezen van die krant hield hem bezig tot kwart voor vier; daarna nam hij de Standard ter hand, die hem tot het diner in beslag nam. Het diner verliep zoals het ontbijt, en om twintig voor zes verscheen de heer Fogg opnieuw in de leeszaal om de Pall Mall ter hand te nemen.

Een half uur later kwamen enkele leden van de Reform binnen en schaarden zich rond de haard, waar een stevig kolenvuur brandde. Het waren de vaste whist-partners van de heer Fogg: Andrew Stuart, ingenieur; John Sullivan en Samuel Fallentin, bankiers; Thomas Flanagan, brouwer; en Gauthier Ralph, een van de directeuren van de Bank of England – allen vermogend en hoogst respectabel, zelfs in een club waar de vorsten van de Engelse handel en financiën bijeenkomen.

“Wel, Ralph,” zei Thomas Flanagan, “hoe staat het met die roof?”

“O,” antwoordde Stuart, “de bank zal het geld wel kwijt zijn.”

“Integendeel,” viel Ralph hem in de rede, “ik hoop dat we de dader te pakken krijgen. Er zijn kundige rechercheurs naar alle belangrijke havens in Amerika en op het vasteland gestuurd. Hij moet een bijzonder slim heerschap zijn als hij door hun vingers glipt.”

“Maar hebben jullie een signalement van de dief?” vroeg Stuart.

“Om te beginnen,” zei Ralph beslist, “is hij helemaal geen dief.”

“Wat! Een man die er met vijftigduizend pond vandoor gaat, geen dief?”

“Nee.”

“Misschien een fabrikant dan.”

“De Daily Telegraph noemt hem een heer.”

Het was Phileas Fogg die deze opmerking maakte; hij kwam nu met zijn hoofd vanachter de kranten tevoorschijn. Hij groette zijn vrienden en mengde zich in het gesprek. Het voorval waarover men sprak, en dat al drie dagen lang het gesprek van de dag was, had zich drie dagen eerder bij de Bank of England afgespeeld. Een pak bankbiljetten ter waarde van vijftigduizend pond was van de tafel van de hoofdcaissier verdwenen, terwijl die juist bezig was drie shilling en zes pence in ontvangst te nemen. Natuurlijk kon hij niet overal ogen hebben. Men moet weten dat de Bank of England een roerend vertrouwen stelt in de eerlijkheid van het publiek. Er zijn geen bewakers of tralies die de schatten beschermen; goud, zilver, bankbiljetten liggen vrij voor het grijpen, overgeleverd aan de eerste de beste. Een scherp waarnemer van Engelse zeden vertelde eens dat hij in een van de zalen van de bank een goudstaaf van zo'n zeven of acht pond had opgepakt, hem had bekeken, aan zijn buurman had doorgegeven, die weer aan de volgende, tot de staaf van hand tot hand door een donkere gang naar het uiteinde was gegaan en pas na een half uur op zijn plaats terugkeerde. Ondertussen had de caissier zelfs niet opgekeken. Maar ditmaal was het niet zo gladjes verlopen. Toen om vijf uur de zware klok in de 'drawings office' sloeg en het pak biljetten nog steeds niet was gevonden, werd het bedrag overgeboekt naar de rekening winst en verlies. Zodra de roof ontdekt was, spoedden uitgelezen rechercheurs zich naar Liverpool, Glasgow, Le Havre, Suez, Brindisi, New York en andere havens, aangespoord door een beloning van tweeduizend pond plus vijf procent van het terug te halen bedrag. Rechercheurs kregen ook opdracht iedereen scherp in de gaten te houden die per trein Londen binnenkwam of verliet, en er werd meteen een gerechtelijk onderzoek ingesteld. Er waren gegronde redenen om aan te nemen, zoals de Daily Telegraph schreef, dat de dader niet tot een beroepsbende behoorde. Op de dag van de roof was een keurig geklede heer met beschaafde manieren en een welgestelde uitstraling opgemerkt die herhaaldelijk door de betaalzaal liep waar de daad was gepleegd. Zijn signalement was gemakkelijk te achterhalen en naar de rechercheurs gestuurd; sommigen, onder wie Ralph, gaven de hoop op zijn aanhouding niet op. Kranten en clubs waren vol van de zaak; overal besprak men de kansen op een succesvolle achtervolging, en vooral in de Reform Club heerste grote opwinding, omdat verscheidene leden bij de bank werkten.

Ralph wilde niet toegeven dat het werk van de chercheurs vergeefs zou zijn; hij meende dat de hoge beloning hun ijver en vindingrijkheid sterk zou aanwakkeren. Maar Stuart deelde dat vertrouwen allerminst, en terwijl ze aan de whisttafel plaatsnamen, bleven ze door redetwisten. Stuart en Flanagan speelden samen, Phileas Fogg kreeg Fallentin als partner. Naarmate het spel vorderde, verstomde het gesprek, behalve tussen de roebes door, wanneer het weer oplaaide.

“Ik blijf erbij,” zei Stuart, “dat de kansen voor de dief zijn; hij moet een schrander kerel zijn.”

“Maar waar kan hij naartoe vluchten?” vroeg Ralph. “Geen enkel land is veilig voor hem.”

“Pff!”

“Waar zou hij dan heen moeten?”

“O, dat weet ik niet. De wereld is groot genoeg.”

“Dat wás ze,” zei Phileas Fogg zacht. “Geef door, meneer,” voegde hij eraan toe terwijl hij de kaarten aan Thomas Flanagan overhandigde.

Tijdens de roebes viel de discussie stil, maar daarna nam Stuart de draad weer op.

“Wat bedoelt u met ‘wás’? Is de wereld soms kleiner geworden?”

“Zeker,” antwoordde Ralph. “Ik ben het met de heer Fogg eens. De wereld is kleiner geworden nu een mens hem tien keer sneller kan rondreizen dan honderd jaar geleden. En daarom zal de jacht op deze dief meer kans van slagen hebben.”

“En juist daarom kan de dief ook gemakkelijker ontkomen.”

“Wilt u alstublieft spelen, meneer Stuart,” zei Phileas Fogg.

Maar de sceptische Stuart liet zich niet overtuigen en toen de slag was uitgespeeld, zei hij gretig: “U hebt een merkwaardige manier, Ralph, om te bewijzen dat de wereld kleiner is geworden. Omdat men hem nu in drie maanden kan rondreizen—”

“In tachtig dagen,” verbeterde Phileas Fogg.

“Dat klopt, heren,” viel John Sullivan bij. “Precies tachtig dagen, nu het traject tussen Rothal en Allahabad op de Great Indian Peninsula Railway is geopend. Hier staat de berekening van de Daily Telegraph:

Londen naar Suez via Mont Cenis en Brindisi, per spoor en stoomboot ... 7 dagen Suez naar Bombay, per stoomboot ... 13 dagen Bombay naar Calcutta, per spoor ... 3 dagen Calcutta naar Hongkong, per stoomboot ... 13 dagen Hongkong naar Yokohama (Japan), per stoomboot ... 6 dagen Yokohama naar San Francisco, per stoomboot ... 22 dagen San Francisco naar New York, per

spoor ... 7 dagen New York naar Londen, per stoomboot en spoor ... 9 dagen
——— Totaal ... 80 dagen.”

“Ja, in tachtig dagen!” riep Stuart uit, die in zijn opwindung een foute slag gaf.
“Maar dat rekent geen slecht weer, tegenwind, schipbreuk, spoorwegongevallen
en dergelijke mee.”

“Allemaal inbegrepen,” antwoordde Phileas Fogg, die onverstoorbaar
doorspeelde.

“Maar stel dat de hindoes of Indiërs de rails weghalen,” wierp Stuart tegen, “dat
ze de treinen tegenhouden, de bagagewagens plunderen en de passagiers
scalperen!”

“Allemaal inbegrepen,” zei Fogg kalm, terwijl hij zijn kaarten neerlegde. “Twee
troeven.”

Stuart, die aan de beurt was om te delen, raapte de kaarten bijeen en vervolgde:
“Theoretisch hebt u gelijk, meneer Fogg, maar in de praktijk—”

“Ook in de praktijk, meneer Stuart.”

“Ik zou u wel eens in tachtig dagen zien.”

“Dat hangt van u af. Gaan we?”

“God bewaar me! Maar ik wed vierduizend pond dat zo’n reis onder deze
voorwaarden onmogelijk is.”

“Integendeel, volkomen mogelijk,” antwoordde de heer Fogg.

“Wel, doe het dan!”

“De reis om de wereld in tachtig dagen?”

“Ja.”

“Ik zou niets liever willen.”

“Wanneer?”

“Nu meteen. Ik waarschuw u alleen dat ik het op uw kosten doe.”

“Belachelijk!” riep Stuart, die begon te ergeren aan de volharding van zijn vriend.

“Kom, we spelen verder.”

“Deel dan opnieuw,” zei Phileas Fogg. “Er is een foute slag geweest.”

Stuart nam het pak met bevende hand op en legde het toen plotseling neer.

“Goed, meneer Fogg,” zei hij, “zo zij het: ik wed vierduizend pond.”

“Rustig aan, beste Stuart,” zei Fallentin. “Het is maar een grap.”

“Als ik zeg dat ik wed,” antwoordde Stuart, “meen ik het.”

“Uitstekend,” zei de heer Fogg; en zich tot de anderen wendend vervolgde hij:

“Ik heb twintigduizend pond bij Baring op deposito staan die ik graag waag.”

“Twintigduizend pond!” riep Sullivan uit. “Twintigduizend pond die u verliest door één toevallige vertraging!”

“Het toeval bestaat niet,” antwoordde Phileas Fogg bedaard.

“Maar meneer Fogg, tachtig dagen is slechts de schatting van de kortst mogelijke tijd.”

“Een goed benut minimum volstaat voor alles.”

“Om er niet overheen te gaan, zult u wiskundig precies van de trein op de stoomboot moeten springen en van de stoomboot weer op de trein.”

“Ik zal wiskundig springen.”

“U maakt een grapje.”

“Een echte Engelsman maakt geen grapjes als het om een zo ernstige zaak als een weddenschap gaat,” antwoordde Phileas Fogg plechtig. “Ik verwed twintigduizend pond tegen iedereen die het wil aannemen dat ik de wereld in tachtig dagen of minder rondreis; in negentienhonderdtwintig uur, of honderdvijftienduizend tweehonderd minuten. Accepteert u?”

“Wij accepteren,” antwoordden de heren Stuart, Fallentin, Sullivan, Flanagan en Ralph na onderling overleg.

“Uitstekend,” zei de heer Fogg. “De trein naar Dover vertrekt om kwart voor negen. Die neem ik.”

“Vanavond nog?” vroeg Stuart.

“Vanavond nog,” antwoordde Phileas Fogg. Hij haalde een zakalmanak tevoorschijn, raadpleegde die en voegde eraan toe: “Daar vandaag woensdag 2 oktober is, zal ik op zaterdag 21 december om kwart voor negen ’s avonds in deze zaal van de Reform Club terug zijn; anders behoren de twintigduizend pond die nu op mijn naam bij Baring staan u toe, heren, in feite en in recht. Hier is een cheque voor het bedrag.” Er werd terstond een memorandum van de weddenschap opgesteld en door de zes partijen ondertekend, terwijl Phileas Fogg een stoïcijnse kalmte bewaarde. Hij speelde zeker niet om te winnen en had slechts twintigduizend pond, de helft van zijn vermogen, ingezet omdat hij voorzag dat hij de andere helft wellicht zou moeten aanspreken om dit moeilijke, zo niet onmogelijke plan uit te voeren. Zijn tegenstanders daarentegen leken veel meer aangedaan, niet zozeer door de inzet zelf als wel door gewetensbezwaren dat ze onder zulke zware voorwaarden met hun vriend wedden.

De klok sloeg zeven en het gezelschap stelde voor het spel te onderbreken zodat de heer Fogg zich op zijn vertrek kon voorbereiden.

“Ik ben nu helemaal gereed,” was zijn kalme antwoord. “Ruiten zijn troef: wilt u alstublieft spelen, heren.”